

10 Μαρτίου 1905

Επανάσταση στο Θέρισο

Για μια ακόμη φορά, η Κρήτη επαναστάτησε τον Ιανουάριο του 1897. Όμως, ο άτυχος ελληνοτουρκικός πόλεμος της ίδιας χρονιάς ανάγκασε τους Κρητικούς να δεχτούν την αυτονομία αντί για την ένωση με την Ελλάδα. Στις 3 Νοεμβρίου 1898, ο τελευταίος Τούρκος είχε φύγει από το νησί. Στις 9 Δεκεμβρίου, έφτασε ως ύπατος αρμοστής ο πρίγκιπας Γεώργιος. Η συμπεριφορά του έκανε τους Κρητικούς να πιστέψουν πως στόχος του ήταν η δημιουργία πριγκιπάτου και όχι η ένωση. Ξεκίνησαν προστριβές που κορυφώθηκαν, όταν ο Γεώργιος κατήργησε τον Ελευθέριο Βενιζέλο από σύμβουλο δικαιοσύνης.

Στις 10 Μαρτίου 1905, ξέσπασε η επανάσταση στο Θέρισο, στους πρόποδες των Λευκών Ορέων. Επικεφαλής ήταν οι Ελευθέριος Βενιζέλος, Κωνσταντίνος Μάνος και Κωνσταντίνος Χούμης. Χωροφυλακή και αγήματα των ξένων δυνάμεων κινήθηκαν εναντίον τους. Οι επαναστάτες κράτησαν. Μια συνέλευση, στις 30 Ιουνίου 1906, κήρυξε την ένωση. Ο Γεώργιος αναγκάστηκε να παραιτηθεί. Οι προστάτιδες δυνάμεις επέβαλαν πλήρη αυτονομία στο νησί με δικαίωμα να συντηρεί δική του χωροφυλακή κι ανακοίνωσαν πως οι εκεί δυνάμεις τους θ' αποχωρούσαν ως τον Ιούλιο του 1909. Νέος ύπατος αρμοστής ήρθε ο Αλέξανδρος Ζαΐμης. Τον Σεπτέμβριο του 1908, ενώ ο Ζαΐμης απουσίαζε, ξανακήρυξαν την ένωση κι έστειλαν βουλευτές τους στο ελληνικό κοινοβούλιο. Αρνήθηκαν να τους δεχτούν. Θα έμπαιναν οριστικά, στις 20 Φεβρουαρίου 1913.

1528: Στη Βιέννη, καίγεται στην πυρά ως αιρετικός ο Βαλτάσαρ Χιουμπράιερ, ένας από τους ηγέτες των Αυστριακών Αναβαπτιστών. Η αίρεση εξολοθρεύτηκε στην Ευρώπη ανάμεσα στα έτη 1525 - 1532.

1912: Πρώτος πρόεδρος της Κίνας, μετά την παραίτηση του αυτοκράτορα Που Γι, αναλαμβάνει ο Γιουάν Σι Κάι.

1945: Τριακόσια αμερικανικά βομβαρδιστικά B - 29 καταστρέφουν το Τόκιο, όπου, μέσα σε κόλαση φωτιάς, χάνουν τη ζωή τους τουλάχιστον 100.000 άτομα.

1948: Ανακοινώνεται στην Πράγα η αυτοκτονία (εκπαραθύρωση) του Τσέχου υπουργού Εξωτερικών Γιαν Γκάρικ Μάζαρικ.

1952: Ο Φουλτζένσιο Μπατίστα ανατρέπει την κυβέρνηση και εγκαθιστά δικτατορία στην Κούβα. Το καθεστώς του θα επιζήσει ως το 1959.

1957: Γεννιέται στο Ριάντ της Σαουδικής Αραβίας, ο Οσάμα Μπιν Λάντεν, 17^ο από τα 52 παιδιά του Μοχάμεντ Μπιν Λάντεν. Εξελιχθηκε σε ηγέτη της οργάνωσης Αλ Κάιντα που ευθύνεται και για το χτύπημα στους δίδυμους ουρανοξύστες της Νέας Υόρκης (11 Σεπτεμβρίου 2001). Εξοντώθηκε από πράκτορες της CIA, την Πρωτομαγιά του 2011, στο Πακιστάν.

1969: Ο Τζέιμς Ερλ Ρέι καταδικάζεται σε 99 χρόνια φυλακή για τον φόνο του Μάρτιν Λούθερ Κινγκ τον Απρίλιο του 1968.

1972: Ο Λον Νολ αναλαμβάνει ηγέτης της Καμπότζης.

1975: Για πρώτη φορά, οι ηγέτες της τότε Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας, πραγματοποιούν συμβούλιο κορυφής.

1985: Πεθαίνει ο ηγέτης της Σοβιετικής Ένωσης Κονσταντίν Τσερνιένκο, 13 μόλις μήνες μετά την ανάληψη των καθηκόντων του.

1992: Πρόεδρος της Γεωργίας ορκίζεται ο Έντουαρντ Σεβαρνάτζε. Παραιτήθηκε στις 23 Νοεμβρίου του 2003.

1997: Ένας δημοσιογράφος που έμεινε χωρίς δουλειά, κάνει αεροπειρατεία σε αεροσκάφος της Ταϊβάν που κατευθυνόταν στην Κίνα, ζητώντας άσυλο. Επρόκειτο για την πρώτη αποστασία στην διαδρομή Ταϊβάν - Κίνα από το 1986 κι έπειτα.

2009: Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή εγκρίνει την πώληση της Ολυμπιακής Αεροπορίας στη MIG.

2011: Σεισμός – γίγαντας 8,9 βαθμών της κλίμακας Ρίχτερ, ο πιο ισχυρός στην ιστορία της χώρας, πλήττει την Ιαπωνία και δημιουργεί τσουνάμι ύψους πάνω από δέκα μ. Σκοτώνονται ή αγνοούνται πάνω από 17.000 άνθρωποι, ενώ πάνω από 1.500.000 μένουν άστεγοι. Προκλήθηκαν εκρήξεις σε πυρηνικές εγκαταστάσεις, 240 χλμ. μακριά από το Τόκιο και απομακρύνθηκαν από την περιοχή 50.000 άτομα. Ο άξονας της Γης μετατοπίστηκε κατά δέκα εκατοστά του μέτρου.

Η 10^η Μαρτίου στον πολιτισμό

10 Μαρτίου 1907

Μαρίνος Αντύπας

Με τη συνθήκη του Βερολίνου, το 1881, η Ελλάδα προσάρτησε τη Θεσσαλία και την Άρτα. Οι αγρότες, όμως, συνέχισαν να είναι κολίγοι των μεγαλοτσιφλικάδων. Η μισή καλλιεργήσιμη γη της Θεσσαλίας και της Άρτας ανήκε σε 584 οικογένειες, οι οποίες κατάφεραν να εκπροσωπούνται στη βουλή και να μπλοκάρουν κάθε προσπάθεια για απαλλοτρίωση και διανομή των τσιφλικιών. Ακόμα και απέραντες εκτάσεις, που είχαν δωριθεί στο κράτος, έμεναν αδιανέμητες.

Τότε, στη Θεσσαλία, παρουσιάστηκε ο Μαρίνος Αντύπας. Κεφαλλονίτης (γεννήθηκε, το 1872 ή 1873), φοιτητής της Νομικής χωρίς ποτέ να πάρει το πτυχίο, ανένταχτος αγωνιστής κατά της κοινωνικής αδικίας, αντάρτης στην Κρήτη (1897), μικροαστός και προπαγανδιστής της εξέγερσης του λαού κατά των εκμεταλλευτών, κυνηγήθηκε από τα μεγάλα τζάκια και κατέφυγε στη Ρουμανία, κοντά στον θείο του Σκιαδαρέση. Ο Μαρίνος έπεισε τον θείο του να αγοράσει ένα τσιφλίκι στη Θεσσαλία και να τον τοποθετήσει επιστάτη.

Ο «επιστάτης» Μαρίνος Αντύπας ήταν μια έκπληξη για τους μεγαλοτσιφλικάδες. Αντί να φροντίζει για τα συμφέροντα του θείου του, τριγυρνούσε στα χωριά της περιοχής Πυργετού κι έκανε διαλέξεις «για τη χειραφέτηση των σκλάβων αγροτών», διδασκε στους κολίγους τα δικαιώματά τους και τους καλούσε να μην κάνουν δουλειές που δεν προβλέπονταν από το νόμο. Η δράση του τάραξε τους μεγαλοϊδιοκτήτες της γης. Ο βουλευτής Αγιάς και μεγαλοτσιφλικός Αγαμέμνων Σχλίμαν έκανε παραστάσεις στην κυβέρνηση και στη νομαρχία της Λάρισας, με αποτέλεσμα ο νομάρχης να καλέσει τον Μαρίνο στην πλατεία της Λάρισας και να του βάλει τις φωνές, δημόσια. Ο Μαρίνος έμαθε, ποιος ήταν πίσω από αυτή την ιστορία, και κατέβηκε στην Αθήνα να ζητήσει εξηγήσεις. Ο Σχλίμαν του φέρθηκε σκαιά κι ο Αντύπας τον χαστούκισε. Ο μεγαλοτσιφλικός άρπαξε την ευκαιρία κι έκανε μήνυση.

Η δίκη έγινε στο Πλημμελειοδικείο, στις 19 Σεπτεμβρίου 1906, κι εξελίχτηκε σε πολιτική μάχη, καθώς υπέρ του Αντύπα ήρθαν να καταθέσουν πολλές προσωπικότητες της εποχής, ενώ την υπεράσπισή του ανέλαβαν δωρεάν τέσσερις σπουδαίοι δικηγόροι. Αντί να απολογηθεί, ο Μαρίνος Αντύπας περιέγραψε την κατάσταση στη Θεσσαλία, καταγγέλλοντας τους τσιφλικάδες ως αφέντες χειρότερους από τους Τούρκους. Καταδικάστηκε σε είκοσι μέρες φυλάκιση κι έγινε ινδαλμα των αγροτών. Η επόμενη κίνησή του ήταν να πείσει τον θείο του Σκιαδαρέση να μοιράσει το τσιφλίκι του στους κολίγους που το δούλευαν.

Οι μεγαλοτσιφλικάδες αποφάσισαν να προχωρήσουν σε ριζικά μέτρα. Ο Ιωάννης Κυριακός

ήταν έμπιστος επιστάτης του μεγαλοτσιφλικά Αριστείδη Μεταξά. Μισούσε τον Αντύπα, γιατί τον έβρισκε συνεχώς μπροστά του, όποτε φερόταν βάνουσα στους κολίγους. Του ανέθεσαν να τον σκοτώσει. Τη νύχτα προς 10 Μαρτίου του 1907, ο Κυριακός πυροβόλησε τον Μαρίνο Αντύπα πίσωπλατα. Όταν τον έπιασαν, επικαλέστηκε λόγους τιμής: «Ο Αντύπας ενοχλούσε τη γυναίκα μου».

Η δολοφονία τάραξε το πανελλήνιο κι απειλήθηκαν εξεγέρσεις, ενώ τα εργατικά σωματεία κήρυξαν πένθος. Ο Κυριακός έμεινε λίγο καιρό προφυλακισμένος και σύντομα κάθισε στο εδώλιο του κατηγορουμένου. Στην έδρα, όμως, οι δικαστές ήταν μέλη οικογενειών τσιφλικάδων. Ο Κυριακός κηρύχτηκε αθώος. Η καταπίεση των κολίγων ξανάρχισε απρόσκοπτη.

1844: Γεννιέται στην Ισπανία ο συνθέτης και βιολονίστας Πάμπλο ντε Σαρασάτε.

1876: Στη Βοστώνη, λειτουργεί για πρώτη φορά το τηλέφωνο, με παρουσίαση από τον Αλέξανδρο Γκράχαμ Μπελ.

1925: Ιδρύεται ο Ολυμπιακός, Σύνδεσμος Φιλάθλων Πειραιώς.

1978: Απαγορεύεται στην Ελλάδα η από το ραδιόφωνο και την τηλεόραση διαφήμιση των

τσιγάρων.

1990: Η Αμερικανίδα Τζένιφερ Καπριάτι γίνεται στην ηλικία των 13 χρόνων και 11 μηνών, η νεαρότερη τενίστρια που έφτασε μέχρι τους τελικούς σε τουρνουά επαγγελματικού τένις που έγινε στην Φλόριντα.

1996: Πέντε πρόεδροι λατινοαμερικανικών κρατών δεσμεύονται να δημιουργήσουν την «Οικονομική Κοινότητα των Άνδεων».

2012: Πεθαίνει η μεγάλη ερμηνεύτρια και ερευνήτρια της ελληνικής παραδοσιακής μουσικής, Δόμνα Σαμίου. Το 1981 δημιούργησε τον Καλλιτεχνικό Σύλλογο Δημοτικής Μουσικής που φέρει το όνομά της με σκοπό την διάσωση και προβολή της παραδοσιακής μουσικής και κυρίως την έκδοση δίσκων και τη διοργάνωση εκδηλώσεων με αυστηρές επιστημονικές και ποιοτικές προδιαγραφές, μακριά από τις απαιτήσεις των εμπορικών εταιριών. Είχε γεννηθεί στις 12 Οκτωβρίου 1928.

2013: Ανήμερα των γενεθλίων του, ο Ολυμπιακός Πειραιά στέφεται πρωταθλητής Ελλάδας στο ποδόσφαιρο για 40ή φορά: Νικά την ΑΕΚ 3 – 0 στο στάδιο Καραϊσκάκη και κατακτά τον τίτλο, πέντε αγωνιστικές πριν από τη λήξη του πρωταθλήματος.

